

Szerkesztőség Kiadó-
hivatal és nyomda

Budapest, Károlyi utca, St. Barón
10. P. P. (Brassai-utca) 10

Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
N. Sz. — — 558

Szerkesztőség kizárólag a
Szerkesztőséghez cím-
rezi. Kéziratokat nem
adnak vissza.

UJ KELET

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Égész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — — 33.—
Egy szám — — 1.50

1925 november 23 Hétfő

Budapest * VIII. évfolyam * 267 szám

5686. Kiszlev 6

Már remeg a zsarnok

Régi lovagdrámák szokványos tirádája volt: „A zsarnok reszkette porbaomlott”. Megesik, hogy néha az élet még a lovagdrámákat is utánozza. A jelek legalább is arra vallanak. Primo de Rivera, a spanyol zsarnok, ha még nem is omlott a porba, viszont reszkette már megkezdődött. A hiába feláldozott marokkói ezredek, a vérbe fojtott szociális megmozdulások árnyai megnövekedtek felette s mielőtt az Idő kakasa hármat kukorékolna, a zsarnok megbukott. Amint a fák nem nőnek az égig, sként az erőszak pálmái sem szökkennek a csillagokig, különösen akkor, ha gyökerei a népnyomás poklában gyökereznek. Még korai volna a hozsánna, az ujjongás a zsarnok ledölte felett. A zsarnok még él, a zsarnok még intézkedik, de kemény gesztusai megszelídültek már, gerinc most tanulja meg a lefelé való hajlongást, miután a felfelé való hajlongásban elérte a rekord-simulékonyaságot.

Primo de Rivera bukása, ha végleges és tökéletes lesz: az európai haladás és demokrácia esélyei nagyot fognak nőni. A keleteurópai reakció, a vérengző nacionalizmus évek óta két bázisra támaszkodik: az olasz és a spanyol fascizmusra. A kettő közül a Mussoliné a gonoszabb, érthető is, mert parvenü és renegát férfi a vezére. Azonfelül Olaszország győzelmes háború után van, olyan korszakban, mely rendszerint emésztési zavarokkal küzd s bőfőgése elősegítésére szüksége van a nacionalista ordításhoz. Primo de Rivera ezzel szemben csak egy szimpla tábornok, aki a diktatori szellemet magával hozta a hadiiskolából. Tipikus hidalgó-szemmel ökelme, aki hajlandó bika-riadalnak nézni az egész világot, vágómarhá-
nak mindazokat, akik nem hidalgók és nem torreadorok. Hazája, a szép és nemes Spanyol-
hon a háborun csak keresett, régi nyomorúsá-
gán nem sokat lendített a nagy világégés, —
érthető tehát, hogy a diktatori hatalom sem
lehetett hosszútávú felette.

Primo de Rivera bukásának legfőbb jelentősége az, hogy diktatori hatalmának legyöngtül-
lésével Olaszország teljesen elszigetelődik és
infiálal ereje lecsökken. Spanyolország kiállása
után az európai reakció együtteséből, ugyszólván
csak Magyarország marad meg diktatorikus ál-
lam-raisonban. Remélhető, hogy ez sem sokáig.

A spanyol példán mindenesetre okulhatnak
azok, akik rendszerint nem szívesen okulnak.
Megtanulhatják belőle, hogy ma már egyetlen
kormányzati forma sem lehet állandó, amely
tömegakaratok nélkül akar kormányozni. Az
olasz fascizmus is csak azért tudta a kelle-
nél tovább tartani magát, mert lumpenprole-
tariatusának, a „dolce far niente” klasszikus
népének nagyon is tetszetős az a zsoldosi sze-
rep, mely munkanélküli jövedelmet biztosít
neki. Am Spanyolországban még ilyen eltartott
tömegek sem voltak, ott a diktatori hatalmat
ultramontán és hyperdinasztikus klikk tartotta
kezeiben, melynek egyetlen célja a hatalom
volt, a mindenáron való hatalom, mely nem
hajlandó semmiféle megalkuvásra. Ez a hata-
lom arra a középkori szellemre támaszkodott,
mely Spanyolhon ódon városainak sikátoráiban
még ma is ott rejtőzködik, mely lakatlaná
vált városainak pincéiben Torquemada és Loyola
Ignác árnyait rejtegeti. És ime: ez az
ultramontán, aulikus, bigottszerű ország sem
tudott legmentesen elzárkózni az új idők új
s...
ól. Bbizonyosodott, hogy a Primo
de Ri. erák erőszakánál a Blasco Ibanezek és
az Unamónók szelleme mégis hatalmasabb,
olyan hatalmas, hogy térdre kényszeríti a szu-
ronyerdők felett rendelkező zsarnokot is.

Még korai volna az ujjongás. A zsarnok
szelidsége néha veszedelmesebb őszinte dühénél

is. De egy másik bizonyos: a zsarnoki gerinc
meghajlott az idők hatalmas súlya alatt és ha
nem válik egészen hajlékonyá, úgy törni fog. Akár meghajlik, akár török: csak örömrünk
szolgálhat, örömére mindazoknak, akik hisznek
az idők teljességében.

Bernhard Shaw a locarnoi szerződés szellemi apjának tartja magát

A nagy angol író éles kritikája Chamberlain fölött

(London, november 20. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) A locarnoi szerződés ratifikálása al-
kalmából Chamberlain tiszteletére nagy bau-
kettet fognak rendezni, amelyre a politikai
élet és az irodalom előkelőseit is meghívták.
Természetesen meghívót kapott Bernard Shaw
is, aki azonban a meghívással kapcsolatban a
következő nyilatkozatot tette az angol sajtó
képviselői előtt:

— Esem ágába sem jut, hogy erre a ban-
kettre elmenjek és ott azt a Chamberlain urat

ünnepeljem, aki a locarnoi szerződést, melynek
szellemi apja én vagyok, most hozta tető alá,
holott a nemzetek békeszerződésére vonatkozó
javaslatot én már 1913-ban megtettem és
1914-ben megismételtem. A szerződést akkor
kellott volna megkötöni, nem most, a világhá-
boru után, amikor ez a szerződés már alig je-
lent valamit. Chamberlain ur úgy viselkedik,
mintha ötvenévevel megelőzött volna engemet,
holott az a tény, hogy tizenkét évvel én előz-
tem meg őt.

Ostromállapot a palesztina-szíriai határon

Az angol haderőt Metullahba rendelték

(London, november 21. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) A „Daily Express” november 17-én
Jeruzsálemből kelt jelentése szerint lord Plumer, Palesztina főkormányzója, Gerard tábornokot
a szíriai határ mentén elhúzó Huleh-kerület légi főparancsnokává nevezte ki. Metullahot, a
legészakibb fekvésű zsidó kolóniát, a Szíria—Palesztina határ mentén a druzok fenyegetik. Lord
Plumer ezt az egész területet katonai zónának jelentette ki és kihirdette az ostromállapotot.
A Transzjordániában állomásozó angol haderők egyidejűleg azt a parancsot kapták, hogy a
druzokat a Jordán-folyó keleti partjára vessék vissza. A druzok legutóljára szombaton Jedeida
környékén támadtak.

Ez alkalommal közülük többen átszöktek Metullahba, ahol fegyvereiket átadták a zsidó
kolonistáknak és magukat az angol hatóságok védelme alá helyezték. A franciák ugyaneznap
bombázták Jedeidát. Metullahba óránként szállítanak angol csapatokat. Az angol repülőgépek
állandóan a határ mentén, oldalán elterülő francia telep fölött keringenek, minthogy a francia
csapatok a határtól mélyen Szíria belsejébe luzódtak. A druzok aggodalommal értesülnek az
angolok készülődéseiről és valószínű, hogy a legközelebbi napokban végleg beszüntetik a pa-
lesztinai határ ellen megkísérelt támadásaikat.

Pop-Csicsó budapesti nyilatkozatában kisebbségi politikájáért támadta a kormányt

(Budapest, november 21. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) Érdekes vendége volt tegnap a magyar
fővárosnak. A világháboru befejezése óta először
utazott át a budapesti Keleti pályaudvaron román
politikus és első ízben adott interjút az időzítésre a
perronon megjelent magyar újságíróknak. Ez az
egyszerű tény rendkívül nagy jelentőségű, amennyi-
ben azt bizonyítja, hogy a kölcsönös politikai láto-
gatásoknak immár semmi akadály nincs.

Tegnap délután a hivatalos Magyar Távirati
Iroda röviden jelentette a fővárosi lapok szerkesztő-
ségének, hogy Pop-Csicsó István, a román nem-
zeti párt egyik vezére, volt magyar országgyűlési
képviselő, az esti bécsi gyorsvonattal keresztülutazik
Budapestre. A lapok szerkesztőiségei közül csupán
a „Magyar Hírlap” küldte ki riportert a Keleti
pályaudvarra. Kivüle még csak egy német lap, a
„Neues Politisches Volksblatt” munkatársa jelent
meg a vonatonál.

Pop Csicsó István azonnal fogadta a két újsá-
gíró és kérdésekre a következőket jelentette ki:

— Mint a román nemzeti párt tagja, elismerem
azt, hogy Románia jelenleg többnyelvű állam és
ha kívánom is a román nyelv előjogait, mégsem
állíthatom a román kultúrát ellenségként szembe a
magyar és a német kultúrával, amint hogy
Alexandri nem lehetne ellensége Goethenek, sem
Goga Adynak, vagy Petőfinek.

— De a mostani kormányzat...? — jegyezték
meg a magyar újságírók.

— Való igaz, a Brătianu-kormány megtagadja
a kisebbségektől az anyanyelvüket. Már pedig a
nyelvet nem lehet eltüntetni, a kultúrát nem lehet
elpusztítani és a szellemet nem lehet megsemmi-
síteni. A nemzeti párt mindig arra gondol, hogy
az Osztrák-Magyar Monarchia mibe ment tönkre.
Ugyanebbe. A rossz nemzetiségi politikába.

— A genfi megállapodásokat nem tartják be?

— A kisebbségi kérdések a genfi megállapo-
dásokkal nincsenek kimerítve. A Brătianu-kormány
ezenkívül mindent elkövet, hogy az amúgy is zavaros
kisebbségi helyzetet még tovább kuszálja. A ki-
sebbségek ebben a pillanatban teljesen hi vannak
szolgáltatva a hatóságok önkényének. Mert a ható-
ságok nem ismernek urat maguk fölött. A kiseb-
bségek, — mondom, kétségbeesett helyzetben van-
nak. A bíróságok előtt szabad prédára vannak
vetve és minden fórumon mint negyedrangú pol-
gárokat kezelik őket. A Brătianu-kormány a ki-
sebbségekkel szemben: a korbács politikája.

A magyar újságírók döbbenetes tisztelettel hall-
gatták a román politikus őszinte megnyilatkozását.

— De ez még nem minden — folytatta Pop-
Csicsó István. — A román börtönök tele vannak
ártatlan elítéltekkel. A zsidó lakta városok, Foc-
sani, Piatra-Neamț és a többiek a pusztulás
képét mutatják. Uraim, képzeljék el, még a
zsidó temetőket is feldolják. Az egyes romániai
városok utcáin tanuja voltam jeleneteknek, amikor
ártatlanokat kihoztak és lincseltek meg.

Ebben a pillanatban fűtyültek. Az utasok fel-
ugrottak a kocsikba. Pop Csicsó is felszállt és a
vonat lassan megindult. A román politikus még
kihajolt fülkéje ablakából és bucsuzól a követke-
zőket kiáltotta az újságírók felé:

— A jövő majd megmutatja, lehet-e tüzet
tüzzel oltani.

Ujságírói kötelességből közreadtuk a „Magyar
Hírlap” Pop Csicsó Istvánnak tulajdonított nyilat-
kozatát. Bár a nyilatkozat nagyjából megfelel a
valóságnak, mégis valószínűtlennek tartjuk, hogy
román politikus külföldön ilyen természeti kije-
lentéseket tett volna.

Dr. Singer Dávid

Az erdélyi cionista mozgalomnak halottja van. Dr. Singer Dávid bukaresti, később lugosi ügyvéd, a mozgalom egyik leglelkesebb s leg-sokoldalubb harcosa dőlt ki sorunkból. Egyike volt az elsőnek, akik az impériumváltozáskor az erdélyi zsidóság új adottságát felismerték és annak következtetéseit levonták. Mint ügyvéd azonnal a zsidó nemzeti kisebbség szolgálatába lépett és nem volt olyan közügy, amelynek intézésében részt ne vett volna. Különösen bukaresti ügyvédeskedése alatt használt sokat az erdélyi zsidóságnak. A strada Franklinon lévő irodája állandóan tömve volt erdélyi zsidókkal, akik fővárosi fórumoknál, dr. Singer Dávid segítségével, jogvédelmet kerestek. Legtöbbször meg is kapták. Az Averescu-kormány legtöbb tagjához személyes jóviszony fűzte dr. Singert, naponta járt fel a minisztériumokba és nem volt olyan politikai és közigazgatási ügy, amiről ő jóelőre ne értesült volna és amennyiben szükségesnek látta, ne tette volna meg velük szemben a megfelelő lépéseket. Mindenről tájékozva volt. A román belpolitikát, annak minden szövevényét és kulisszáját alig ismerte nála valaki jobban. E sorok írójának legyen szabad e helyen lerónia hálóját dr. Singer Dávid emlékével szemben. Mert bizony nem kis része volt neki abban, hogy a politikai alkulások első zavaros éveiben az Új Kelet olyan hamar és biztosan megtalálta a maga helyét.

Irodalommal is foglalkozott. A hívő lelkesedésével és a szépet rajongó ember művészi ösztönével írta meg az erdélyi cionista körökben jólismert kis szindarabjait, az „Ósi föld — új hont” és az „Esztert”, ezt a finomhangulatu ünnepi játékot, amelyet — és ez is hozzá-tartozik Singer Dávid érdemeihez — eredetileg német nyelven és pompás hexameter-ekben költött. Az újságíráshoz is kitűnő érzéke volt. Nem volt nap, hogy eszébe ne jutott volna valami jó riporteri ötlet és bizony gyakran megtörtént, hogy az előszobájában várakozó kliensek háta mögött kilopózkodt az irodából és elszaladt valami nagy interjuért. Ő, a jólkereső, arivált ügyvéd. És még ez a riporteri láza is a zsidóságnak szólt. E lap olvasói még bizonyára emlékezni fognak arra az érdekes beszélgetésre, amelyet dr. Bredicianu Caius-szal, az első román nemzetiségi miniszterrel, a zsidókérdésről folytatott. Mindenre kiterjedő figyelem, pontosság és szakszerűség jellemezte ezeket az írásait.

Mert mindenképp ügyvéd volt. Ugy és olyan értelemben, ahogyan ma már ezt a foglalkozást kevesen gyakorolják. A merev paragrafusok között mindig az igazság irányítójával mozgott előre és mindig csak előre. Ugy érezte, hogy az erdélyi jogszolgáltatás hiányos és erre hozzáfogott a Semmitőszék döntvényeinek sajtó alá rendezéséhez és magyarázásához. Régi otthonába, Lugosra költözött vissza, hogy ezt a hatalmas művet nyugodt és zavartalan körülmények közt fejezhesse be.

Most aztán megdöbbenve halljuk, hogy a halál kiütötte kezéből a tollat. Azt a tollat, amely elsősorban értünk, a mi jogainkért és a mi kötelességeinkért futott a papíron. Egy lelkes cionistát, egy kitűnő ügyvédet és jogászt, egy odaadó barátot és egy mindig igaz embert veszítettünk el. Nem fogunk soha megelégedni az ő minden dolgában lobogó szent romantizmusáról. Tiszta lélek volt, amilyen már kevés akad. És jó gyermek, jó férj, jó apa. Konferenciánkon, amely ma til össze Marosvásárhelyen, egy érdekes, okos fej hiányozni fog...

B. A.

Dr. Singer Dávidot már régebbi idő óta súlyos gyomorháj kínozta. Annak idején már Bukarestben sokat szenvedett, gyakran vette le lábáról, de erős fizikumja és akaratereje pillanatnyilag mindig győzedelmeskedett. Azt hitték orvosai, hogy a vidéki nyugalom végleg orvosolni fogja betegségét és ezért ajánlották, hogy költözzön el a lázas és fárasztó főváros-

ból. Lugoson telepedett meg ismét, ahol néhány hónappal ezelőtt kiújult baja és ezuttal annyira elhatalmasodott rajta, hogy a leggon-dosabb orvosi beavatkozás sem tudott urrá

lenni vele szemben. Kinos szenvedés után negyvenéves korában elhunyt. Halálát szülei, felesége, két kis gyermeke és kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

Reinitz egyik védője esküdtszék előtt akarja revizó alá vétetni Reinitz pörét

Simonca dr. szerint, ha Reinitzot esküdtszék elé állítják, feltétlenül fel fogják menteni

(Oradea Nagyvárad, november 20. Az Új Kelet tudósítójától.) Pár nappal ezelőtt bukaresti híradás nyomán megirtuk, hogy a kormány vissza akarja állítani az esküdtszékeket. E híradással kapcsolatban dr. Simonca György, Reinitz Jakab táblai védője, ma érdekes nyilatkozatot tett a nagyváradi sajtó munkásai előtt. A nyilatkozatban elmondotta dr. Simonca, hogy a Reinitz per táblai főtárgyalását több mint ötszázötvenhét ember hallgatta végig. A főtárgyalás utolsó napján az ítélet előtt a teremben egy papírvet köröztek a közönség között és arra kérték a közönség tagjait, hogy

névvel szignálva, írja oda a papírlapra, bü-nösnek tartja-e Reinitz Jakabot, vagy sem. Az 557 főnyi hallgatóság közül 321 ember, tehát több mint a fele, nemmel felelt Reinitz bűnös-ségére vonatkozólag. Simonca ezeket a lapokat a semmiségi panaszokkal együtt felküldötte a Semmitőszékhez annak indoklására, hogy ha Reinitz fölött esküdtszék ítélkezik, feltétlenül fel-mentik. Simonca György ennek alapján azt a külön kérést terjesztette a Semmitőszékhez, hogy rendeljen el Reinitz Jakab ügyében új tárgyalást és a bünpert utasítsa esküdt-szék elé.

Románia két új alkonzulátust állít fel Palesztinában

(Bucuresti-Bukarest, november 21. Az Új Kelet tudósítójától.) A kormány elhatározta, hogy december elsejével két másodosztályú alkonzulátust állít fel Palesztinában. Az egyik alkonzulátus Haifában, a másik Jaffában fog működni. A haifai konzulátus vezetőjéül Josif Rocach-ot, a jaffai konzulátus vezetőjéül Isac Rocachot neveztek ki. Mindkét új konzulátus a jeruzsálemi főkonzulátusnak lesz alárendelve.

Miért utasította vissza a bécsi hitközség a magyar zsidóság meghívását

(Bécs, november 21. Az Új Kelet tudósítójától.) Az Új Kelet röviden megemlékezett már arról a súlyos megbélyegző visszautasításról, amellyel a bécsi zsidóság a budapesti zsidó hitközség jubiláris ünnepségére való meghívását fogadta. A pesti izr. hitközség ebben az esztendőben töltötte be fennállásának 125 ik évfordulóját és ezt a ritka jubiláris alkalmat díszes külsőségekben kívánja megünnepelni. Az ünnepségre természetesen meghívták Európa minden nagyobb hitközségét és így többek között a bécsi zsidó hitközséget is. A bécsi zsidóság képviselőtestülete, minden eddigi gyakorlat ellenére, visszautasította a meghívást és ehhez a visszautasításhoz olyan kommentárt fűzött, amely a budapesti zsidóság hivatalos vezetőinek hosszú ideig megérdemelt szégyen-foltja lesz Európa zsidósága előtt. Tudósítónk alábbiakban részletesen beszámol a bécsi hitközség állásfoglalásának indító okairól és körülményeiről.

A bécsi zsidó hitközség tegnapi plenáris ülése elé egy meghívót terjesztettek, amelyben a budapesti hitközség meghívja a bécsi zsidóságot 125 éves fennállásának jubiláris ünnepségeire. Stricker főmérnök a Cionista Klub nevében a meghívás visszautasítását követelte és követelését azzal a méltatlan viselkedéssel indokolta, amellyel a budapesti zsidó hitközség a keresztény kurzus által megnyomortott zsidóság érdekeivel szemben tanusított. Stricker főmérnök felszólalása folyamán a következőket mondotta:

„Az, hogy egy zsidó hitközség 125 éve fennáll, már magában is bizonyára eléggé jelentős tény a zsidó közönség számára. Mindamellett kénytelen vagyok a magam és megbízóim nevében állást foglalni az ellen, hogy a bécsi hitközség bármilyen formában is részt vegyen a pesti hitközség ünnepségén — és ezt abból az okból, mert ennek a hitközségnek jelenlegi vezetői és egész képviselőtestülete, a magyarországi zsidóság érdekeinek képviselőtestületében olyan módon jártak el, amely nemcsak az általános zsidó szolidaritásnak mond ellent, hanem önmagában is bizonyíték arra, hogy milyen kevéssé akarja ez a képviselőtestület az ország zsidóságát a Horthy-uralom dühöngéi ellen megvédelmezni.

A világ zsidósága és ennek egyik képviselője, a „Jewish Foreign Committee”, a titkára, Lucien Wolf utján tiltakozását jelentette be a népszövetségnek, a magyarországi numerus klau-

zusz és általában a magyarországi zsidóság üldöztetése ellen. Mi még azt is érthetőnek tartjuk, hogy a magyarországi zsidóság hivatott képviselője, a budapesti hitközség, a terror nyomása alatt saját maga nem emelt panaszt a népszövetségnek. Ez a hitközség azonban ennél is tovább ment. Egyenesen háttámadta azokat, akik a zsidóság védelmében szót emeltek. Hivatalosan tiltakoztak „Magyarország belviszonyaiba való avatkozás” ellen, tiltakoztak az ellen, hogy az össz-zsidóság szolidaritásnak nyilvánítsa magát az üldözött magyarországi zsidósággal.

A budapesti zsidó hitközség előjárásának még azt is le kellett nyelnie, hogy Klebersberg miniszter gunyt üzzön belőle. Ez a miniszter ugyanis azt válaszolta a tiltakozásokat bejelentő angol zsidóknak, hogy nem ők, hanem a magyarországi zsidók illetékesek a numerus klauzusz ügyét a Népszövetség elé vinni.

Az ilyen politikai viselkedésre való tekintettel kénytelenek vagyunk én és megbízóim a a legelősebben tiltakozni az ellen, hogy a bécsi hitközség bármilyen formában is részt vegyen a pesti hitközség jubileumán. Ezt az össz-zsidóság becsületének és biztonságának érdekében kötelességünknek érezzük!”

Stricker főmérnök rövid és határozott be-széde után a bécsi hitközség képviselőtestülete szótöbbséggel úgy határozott, hogy a pesti hitközség jubiláris ünnepségeitől távol tartja magát. Évszázadok krónikáját lapozhatjuk átál a zsidó történelem könyveiben, de egyetlen példát sem találunk arra, hogy zsidó hitközség zsidó hitközséget ilyen megbélyegző módon ítélj volna el. És az objektíven látó szem csak fájdalmasan állapítja meg, hogy a pesti hitközség vezetőségét teljesen megérdemelten érte ez a súlyos megbélyegzés.

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái
a legjobbak

TUNGSRAM A legjobb villanykártya Mindenütt kapható

Rendzavarás nélkül folyt le Cuza professzor kolozsvári népgyűlése

Felavatták a nemzetvédelmi liga zászlóját

(Cluj-Kolozsár, november 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton délelőtt tizenegy óra körül Cuza professzor és kísérete Kolozsvárra érkezett. Fogadtatására az állomáson Hatieanu és Catuneanu egyetemi tanárok, valamint Ciordea kereskedelmi akadémiai rektor vezetésével kisebb küldöttség jelent meg, míg a Ferenc József-ut mindkét gyalogjáróján, a belügyminisztérium tiltó rendelkezése ellenére, mintegy háromszáz főnyi tömeg várta a bevonulást. A csendőrség sorfala mellett, a Szamos hídján négyezeres kordon vigyázott a rendre. Cuza professzor és kísérete kocsin az Astoria-szállóba hajtatott, ahol az egyik erkélyről meghőszönte a fogadtatást.

Délután félháromkor program szerint megkezdődött a gyűlés a sporttelepen. Felavatták a Keresztény Nemzetvédelmi Liga kolozsvári

tagozatának zászlóját, majd Catuneanu professzor hosszabb beszédben ismertette Cuza eddigi működését. Pop Valér dr., az országos szervezet alelnöke és dr. Román Valér felszólalása után Cuza lépett a tribünre. Beszédében részletesen vázolta az antiszemita programját, amelynek megvalósítását nem a fennálló törvények bonyolult és hosszadalmas intézkedéseivel, hanem dekretum útján kívánja. A gyűlés felülkötött ért véget. A gyűlés résztvevői zárt sorokban indultak a város felé és a Magyar Színház előtt katonai csendőrségi kordonnal találták magukat szemben. Rövid ingadozás után a tömeg ártörte a kordont és a Fő tér felé vonult, ahol a Newyork kávéház előtt újabb csendőrkordon fogadta. Motza diákvézért Cuza nevében felszólította a tömeget, hogy a legnagyobb rendben oszoljon szét.

Averescu megfenyegeti az országot

(Bucuresti-Bukarest, november 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Averescu párt évi nagygyűlésén Averescu tábornok hosszabb beszédet mondott, amelynek folyamán kijelentette, hogy az ország lakosságának legnagyobb része a néppárt oldalán áll. Egyidejűleg felhívta a király figyelmét arra, hogy ez az egyetlen kormányképes párt és kéri az uralkodót, bizza őt meg Bratianuék lemondása után a kormányalakítással. Ha a király ezt nem tenné meg — fejezte be beszédét Averescu — le fogja vonni a konzervenciákat.

Érdekes kulisszatitkok Jorga királyi kihallgatásáról

A király állítólag teljes bizalommal van a kormány iránt. Bratianu vasközzel akar rendet teremteni a liberális pártban

(Bucuresti-Bukarest, november 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A néppárt kongresszusa ma a Dáciában folytatódott. Popovics Dori volt az első felszólaló, aki az osztálybarc ellen beszélt. Manolescu a jelenlegi kormány adótörvényeit kritizálta. Corteanu és Valeanu a költségvetés egyes tételeit kifogásolták és rábizonyították, mennyire szolgálja az ország érdekeit. Azután a különböző vidékek kiküldöttei számoltak be a tagozatok helyzetéről. Averescu tábornok utasítást adott, hogy meg kell kezdeni az előkészületeket a községi választásokra, jöjjék a pártnak az az álláspontja, hogy a választásokat nem oppurtunus megtartani.

Ki jön Bratianu után?

A jassai „Lumea“ érdekes részleteket közöl Jorga királyi kihallgatásáról. Eszerint Jorga és a király között a következő beszélgetés folyt le:

Jorga: Mi a véleménye Felségednek a nemzeti pártokról?

A király: A legnagyobb bizalommal vagyok a jelenlegi kormánnyal szemben, különösen Bratianu Vintila pénzügyi működését illetően. Kívánom, hogy ezt az önfeláldozó pénzügyi operációt a jövő kormány folytassa.

Jorga: És ez nem lehet csak az Averescu-kormány?

A király (emelt hangon): Legyenek bizalommal királyunk irányában, aki úgy fog cselekedni, ahogy az ország érdeke megkívánja.

Jorga: Minden bizalmunk meg van királyunk iránt, de bizalommal kell lenni az országgal szemben is.

Purifikáló folyamat a liberális pártban

Bratianu miniszterének már régóta elégtelenedik a liberális párt országos szervezetének jelenlegi helyzete, de különösen amiatt, hogy minden megyében külön frakciók és disszidensek zavarják meg a pártfegyelmet. Ennek az állapotnak az orvoslására, mint a „Cuvantul“ írja, Bratianu bizottságot alkotott, amely az egyes elégtelenségi eseteket külön-külön tárgyalja, az eredményről azután referáljon neki. A lap értesülése szerint ebből az alkalomból bizonyos személyi változások lesznek a liberális párt tagozatánál és több vármegyében kiserélik a csoportelnököket. Egyidejűleg pedig rázúgnak majd a tagoknak, hogy fentartás nélkül engedelmessékedjenek az új vezetőknek, mert különben kizárják őket a pártból. Hivatalbalépésükkor az új tagozati elnökök megfelelő utasításokat fognak kapni a párt reorganizálására, valamint a községi választások érdekében megindítandó széleskörű propagandára.

A szigeti választók nyílt levele az új hitközségi vezetőséghez

Követelik a vezetőség lemondását

(Sighetul-Marmatiei Maramarosziget, november 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A maramaroszigeti választási harc hullámai még nem csendesedtek el. A kedélyeken még mindig lidércként ül az a páratlan eljárás, amellyel a hitközségi tagok szabad véleménynyilvánítását elgáncsolták. Ma kell összeülnie az újonnan megválasztott, vagy helyesebben kinevezett vezetőségnek és ebből az alkalomból Maramarosziget utcáin röpdulákat osztogattak, amelyek élénken tükrözik vissza a szigeti zsidóság hangulatát. A röpirat egy nyílt levelet tartalmaz, amelyben a választók felszólítják az új vezetőséget, hogy a jogtalanul szerzett mandátumaikról mondjanak le. Az érdekes nyílt levél így hangzik:

Nyílt levél a szigeti ortodox zsidó hitközség terrorral „megválasztott“ képviselőtestületi tagjaihoz!

Igen tisztelt urak!

Felháborodva és igazságérzetünkben mélyen megérintve a merénylet fölött, amellyel a zsidó

nép legélelmebb jogai ellen árulással és terrorral, idegen hatalom igénybevételével törték, e választási komédia láttára elhatároztuk, hogy az önök lelkiismeretére szpellálunk! Hárítsák el a zsidó népről a szégyent, mielőtt még késő lesz! Ne vállaljanak mandátumot mások kezéből, ha nem akarnak népünk ellen árulást elkövetni.

Mert ha a zsidó egzisztenciák veszélyeztetésével, ha a tömegek megfélemlítésével, ha lelkiismereti szabadság elnyomásával és letiprásával létrejött megbíratást elfogadják, akkor nemcsak a zsidóság ellen követnek el árulást, hanem egy olyan precedenst teremtenek, amely alkalmas arra, hogy a hatalom birtokosai elköbözök súlyos áldozatokkal kivívott hitközségi autonómiánkat. Ha önök ezt megteszik, akkor azonosítják magukat a bezúgókkal és saját népüket árulva, saját népüknek becsületét mocskolják be.

Reméljük akarjuk, hogy nem ez az önök szándéka és hogy nem fognak egy asztalhoz

ülni olyanokkal, akik minden felelősségért nélkül, haszonlesésből vagy más alantas ösztönből hajlandók a népet elárulni.

Önök ismerik a feladatokat és kötelességeket, amelyek önökre várnak és tudni fogják, hogy a legalkotmányosabb viszonyok között is nem a legkellemesebb dolog magunkat a nyilvánosság bírálatának kitenni. Gondoljanak tehát arra, hogy milyen ódiomot vállalnak magukra, gondolják meg, hogy milyen eszközökkel jutottak e mandátumhoz, gondolják meg, hogy milyen szomorú következményei lehetnek egy ilyen erőszakos cselekedetnek és engedjék, hogy a nép döntsön: vajjon meg van e elégedve az önök megválasztásával. Mert csak ilyen módon tudják lelkiismeretüket felszabadítani, csak ilyen módon mutatkozhatnak önök méltónak arra, hogy szabad képviselői legyenek saját népüknek.

A zsidó becsület nevében kérjük önöket, ne szolgáltatassák ki szegény magányargatott népüket. Hárítsák el a legteljesebb határozottsággal azt a gyanút, mintha önök az erőszak rezsimjével azonosítanák magukat. Mutassák meg a világnak, hogy vannak még emberek, akikben élénken él a becsületérzés és ne járuljanak hozzá a zsidó tisztesség lábbaltiprásához. Ne akarják, hogy ellenfeleink és a világ fölöttünk gunyolódhassék.

Az önök elhatározásától — amelyet reszkető szívvel várunk — függ a zsidó becsület és önöknek nem szabad elfelejteniük, hogy mi a kötelességük.

A jogaiktól megfosztott választók.

Goga Octavian inkognitóban

Egy csehszlovákiai lapban olvassuk az alábbi kedves történetet:

Hajnal felé fut be a romániai gyors Királyháza felől, vágatató robaja felveri a csapi állomás csöndjét. Az utasokból alig látni valakit, a hálókosiban is csendes nyugalom terpeszkedik, csak a kalauz jegyzi meg: román minisztert viszünk. Az újságíró, akit a hajnal az állomáson talál ébren, nem leplezheti el örömét e felfedezés fölött és izgatottan kéri az utasok névjegyzékét és megállapítja, hogy az illető ur szolgálaton kívüli miniszter: Goga Octavian, a románok leghíresebb költője.

Egy pillanat csak és hajnalban, Bukarest és Prága között, a csapi állomáson már szembenállok az egykori román közoktatásügyi miniszterrel, aki álmosan mered rám keskeny fekhelyéről.

— Pardon, domnule ministru, — igyekszem menteni a helyzetet — de szeretnék néhány kérdésre...

— Interjú? — fakad ki nem éppen barátságosan. — Kérem, ez már tűrhetetlen kezd lenni. Azt hiszi, Ön az első? Odahaza minden állomáson rárontott valamelyik kollégája, hogy minek utazom Csehszlovákiába.

Most jobban megnézem és megdöbbenéssel veszem észre, hogy kis francia szakáll sötétlik az állon, aztán az arca is elhízott és öregedő. Eltévesztettem volna az ajtót?

— Hát nem Goga Octavian urhoz van szerencsém? — kérdeztem zavartan.

— De éppen hogy az vagyok és ez a legkellemetlenebb a dologban.

Minden újságírói tisztánlátásomra szükségem van ebben a pillanatban. Hiszen már láttam egynehányszor Gogát, finom, igazi intellektuel fej, borotvált arccal.

— Bocssáson meg, de nagyon megváltozott, — mondom, hogy megmentsem a helyzetet.

— De hogy változtam meg. De azért már tűrhetetlen így tovább. Nem tudok érvényesülni ettől a költőtől.

— Mint miniszter? — ragadom meg örvendezve a szót.

— Fenét, mondja balkáni egyszerűséggel. — De értse már meg, én Goga Octavian vagyok és mégse vagyok Goga Octavian. Nekem üvegkereskedésem van Bukarestben. És most már igazán békén hagyhat.

Kituszkolt az ajtón.

Amikor már lent voltam, hallottam, ahogy kiordított a kalauznak:

— Értse meg maga marha, én nem vagyok miniszter.

A kalauz vigyorgott, aztán felém sugta: — Mindenáron inkognitóban akar maradni

A francia kamara utolsó percben megszavazta a kormány pénzügyi javaslatait

Hajszálon mulott a Painlevé-kormány bukása

(Páris, november 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Painlevé-kormány helyzete megint rendkívül veszélyessé vált és nincs kizárva, hogy egyik óráról a másikra megbukik. A kamara most tárgyalja a kormány pénzügyi javaslatait, amelyben újabb másfélmilliárd bankjegy kibocsátásának a terve is benne foglaltatik. A szocialisták ezt a tervet csak azzal a feltétellel hajlandók megszavazni, ha a kormány garanciát vállal, hogy a másfélmilliárdnyi összeget semmi körülmények között tul nem lépi.

Painlevé erre kijelentette, hogy teljes garanciát ebben a tekintetben nem adhat. A szocialisták viszont el vannak határozva rá, hogy a garancia meg nem adása nélkül a kormány javaslatát nem szavaznak. A kamara ülése Painlevé miniszterelnöknek és Blum szocialista vezérnek vitakozása közben folyton növekvő nyugtalanság közepette folyik. Painlevé végül felszólította a kamarát, hogy döntsön a kérdésben: hozzájárul-e a kormánynak a frank stabilizálásáról szóló tervezetéhez vagy sem.

A kormány mindenesetre ragaszkodik a ter-

véhez s még ennek az ülésnek folyamán föl fogja vetni a bizalmi kérdést. Ezután az ülést éjjel feltizenkettőig felfüggesztették, amikor a kormány javaslatát fölött szavazásra kerül a sor. A szünet alatt a baloldali kartell pártjainak vezetői tanácskozásra ülnek össze, hogy a további eljárást megvitassák. A kormány helyzete a szocialista párt döntésétől függ, mert ha ez csak tartózkodik is a szavazástól, a Painlevé-kormány alig tarthatja magát.

Az utolsó táviratok szerint az ülést nagy izgalom között nyitották meg újra éjjel feltizenkettőkor. Az éjfélok megindult szavazásában azután a kamara 293 szavazattal 250 ellenében általánosságban elfogadta a kormány pénzügyi javaslatát. Közben ugyanis az történt, hogy a szocialista párt a szünet alatt tartott értekezletén, hosszabb vita után szó többséggel elhatározta, hogy a kormány javaslatát általánosságban megszavazza s csak a részletes vita folyamán fogja álláspontja érvényesítését teljes erővel követelni.

Amikor a vegyész

ölésre és rablásra használja találmányát

Halálra ítélték a találmány feltalálóját

(Páris, november 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Sainte város esküdtbírósa most tartott tárgyalásán halálra ítélte Audaire Jacques vegyészt, aki öt társával meggyilkolta nagynénjét és ezenkívül La Rochelle-ben kirabolt egy bankot. Az ügy rendkívül érdekes körülményei miatt nagy feltűnést keltett, mert furcsa véletlen juttatta a bűnösöket a rendőrség kezére. Ugyanis három hónappal ezelőtt La Rochelle városban vakmerő rablógilykosság történt. A rablók délután három órakor, amikor csak egy öreg szolga tartózkodik a bank pénztárszobájában, behatoltak a bankba, az öreg szolgát törrel szívenszúrták, azután feltörve a pénzeszekrényt, abból minden pénzt és értékpapírt elvittek. A vizsgálat megállapította, hogy a pénzeszekrényt egészen különös módon nyitották ki. A páncéllemezeket valamilyen ismeretlen anyaggal bekenték és ez az anyag a szó szoros értelmében leolvastotta a fémeket.

Párisból küldték ki egyes detektíveket és képzett vegyészeket, de ezek a legalaposabb vizsgálat után sem tudtak semmilyen nyomot találni. Annyit sikerült csak megállapítani, hogy a pénztárszekrényt valamilyen eddig teljesen ismeretlen anyaggal, maró savval kenték be és ez rágta ki a kemény acélt.

Pár héttel a bankrablás után újabb rejtélyes gyilkosság adott munkát a rendőrségnek. A városból nem messze egy ósdi kastélyban meggyilkolta találták Jeanne Audairet, egy különösen öreg kisasszonyt, aki évtizedek óta nem mozdult ki kastélyából és aki soha látogatót nem fogadott. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen nőt megfojtották. A hálószoba ablakán keresztvasak voltak és ezeket a földön találták meg darabokra törve. Tíztesebb vizsgálat után megállapították, hogy a súlyos keresztvasakat nem reszelték le, nem törték össze kalapáccsal, hanem ugyanolyan anyaggal olvasztották meg, mint a bankbetörés alkalmával a pénztárszekrény lemezeit.

Most már nyilvánvalóvá vált, hogy a két bűntény között összefüggés van. A nyomozás azonban itt is eredménytelen maradt. A meggyilkolt nőt eltemették és röviddel az egyedüli örökös Jacques Audaire, egy negyvenéves ismeretlen multu ember, meggyilkolt unokaöccse költözött be a kastélyba. Az új örökös nem sokára vendégül hívta magához vacsorára Magin ügyvéd, a végrendelet végrehajtója. A vacsorán megjelent egy idősebb ur is, a lyoni egyetem kémiai tanára. Ez, amikor meglátta Jacques Audaire-t örömmel üdvözölte és az ügyvédnek elmondotta, hogy legkiválóbb növendéke volt, évekig dolgozott az ő laboratóriumában és még most is sajnálja, hogy tanulmányait nem folytatta tovább. Az ügyvédnek észbe jutottak a rejtélyes bűntények, amelyekben egy ismeretlen vegyész

szerepel. Értesítette a rendőrséget, amely letartóztatta Audaire-t. Hosszas vallatás után bevallotta, hogy feltalált egy maró folyadékot, amellyel a vasat és az acélt könnyen meg lehet olvasztani, ő rabolta ki a bankot és ő is ölte meg nénjét. Vallomása után cinkosait is elfogták és a bűnösök fellett a napokban ítélték a sainte-i esküdtészek. A bíróság a gyilkos feltalálót és Mergnac nevű főcinkosát halálra, míg a többieket súlyosabb fegyházbüntetésre ítélte.

Ma alakul meg Nagyváradon a Magyar Párt biharmegyei tagozata. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad Magyar Párt vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartja alakuló gyűlést a Katolikus Körben. A gyűlés igen mozgalmasnak ígérkezik, mert már eddig is több ezren léptek be a pártba. A párt vezetőségének összeállítása körül napok óta heves viták folynak. A nagyvárad munkásság is elhatározta, hogy képviselteti magát a gyűlésen, annál is inkább, hogy a munkások képviselője a gyűlésen részletesen kifejthesse a munkásság álláspontját.

Végre egy örömhír a szülők részére. Annyi sok szomorú híradás után végre egy örömhírt is jelenthetünk a sok kálváriát járt szülők részére. Egy könyvkiadó cég az eddigi papírképeskönyvek helyett elszakíthatatlan vászonból készült képeskönyveket hozott forgalomba. A nagyszerűen sikerült képeskönyvek az Uj Kelet könyvosztályánál rendelhetők meg.

Uj cukrászda nyílt Cluj (Koloszvár) Str. Barjiu volt Malom-utca) 10 sz. al. tt. Jó bivalytejes kávé, fűsz sűtemények és kávé, befőttek kaphatók. Szíves partfogást kér **Takács Pál**, cukrász.

Vidéki amatőr fényképezők körjének árjegyzékét **POLITZER** fotóruházról Carei-Mare. Vidéki szétküldés. Alapítotott 1896.

Bármilyen viszketegséget és sömörö, bőrbajt a test bármely részén, arcon, fejen, kezen, lábakon is megszüntet **Dr. Biró-féle Antrasol pasta.** Teljesen ártalmatlan! Ne fogadjon el mást! **1 tégely ára 30. lej.** Póstan 8 tégelyt 100 leiert küldünk bármintve. — Főraktár: dr. BIRÓ gyógyszerár, Cluj (Koloszvár)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és békései zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő

Felolós szerkesztő Dr. Marton Ernő

Fizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Kiszlev 5.

1925. nov. 22.

Hétfő

5686. Kiszlev 6.

1925. nov. 23.

— Jorga telepezésekre készül Stelian Popescu ellen. Bukarestből jelentik: Tudvalevő, hogy az „Universul“ irodalmi mellékletének Jorga volt a szerkesztője, de Stelian Popescuval való konfliktusa miatt kivált az „Universul Literar“-tól és saját lapjánál csinál irodalmi mellékletet, „Literar Neamul Romanesc“ címmel, amelynek első száma ma reggel meg is jelent. Azon hírekkel kapcsolatban, hogy Stelian Popescu kizárják a nemzeti pártból a „Neamul Romanesc“ azt írja, hogy erre egyelőre nem kerül sor, csupán több olyan dokumentumot fognak közzétenni, amelyek világosan bizonyítják, hogy Stelian Popescu lapja, az „Universul“ a liberálisok szolgálatában áll.

— A gyergyószentmiklósi zsidóság Balfour-ünnepélye. November 15-én ünnepelte meg a gyergyószentmiklósi zsidóság a Balfour-deklaráció nyolcadik évfordulóját az „Ivria“ kulturregyesület ujonnan megnyitott helyiségében. Dr. Klein Vilmosnak, az Ivria elnökének megnyitó beszéde után, amelyben a Balfour-deklaráció zsidó történelmi fontosságát kiemeli, Charap Béla barissziánus a zsidó életből merített meséjét olvassa fel. Orvaschel Klári avivaleány és Grünstein László barissziánus kiválóan sikerült szavatai után Strul Áron barissziánus allegorikus zsidó tárgyú román versét szavalja el, majd Paszternák Zsigmond barissziánus a Balfour deklarációt ismerteti. Vajda István, a Barisszia ros-risonja jólsikerült dolgozatát olvasta fel a zsidó jellemről Bíró Lajosnak a Bazini Zsidók című könyve nyomán. A műsort Siegler Lili aviva-tag monológia zárta be. Az estély jövedelme nagyrésztben a Keren Kajemet javára ment. A tekintélyes erkölcsi és anyagi siker hatása alatt az Ivria, Aviva és Barisszia kulturbizottsága elhatározta, hogy kéthetenként műsorral egybekötött teaestélyeket rendez, hogy a gheorgheni-i zsidóságban, ugy az Ivria, valamint az ifjuság munkálkodása iránti érdeklődést intenzívebbé tegye.

— A köztisztviselők manifesztumban követelik a fizetésrendezést. Bukarestből jelentik: A köztisztviselők országos szövetsége manifesztumot tett közzé, melyben kifejti, hogy mintán a kormány elgáncsolta a kongresszus megtartását, a szövetség memorandumot készített és nyújtott át a kormány tagjainak, melyben egyrészt tiltakozik a betiltás ellen, másrészt kifejti a tisztviselői kar kívánságait a fizetésrendezés körül. Hivatkoznak arra, hogy az új hadügyminisztériumi költségvetés a tiszték fizetését 65 százalékkal felemelte. Január elsején azonban ebből csak 45 százalékot fizetnek ki, július elsejétől 65 százalékot, plusz azt a 19 százalékot, amely az év első felében elmaradt.

— Megkezdődött az országos sakkverseny. Bukarestből jelentik: Tegnap kezdődött meg Bukarestben az országos sakkbajnokság, melyen a következők vesznek részt: Vexler, Proka, Mendelsohn, Herland, Roth, Puiu, Fuchs, Lövenstein, Davidescu és Tokari. A tegnapi első fordulónál Vexler, Proka, Mendelsohn egy-egy pontot, Herland, Roth, Puiu, Fuchs fél-fél pontot nyertek. A mai fordulónál Lövenstein Herlanddal, Vexler Mendelsohnnal, Proka Tokarral, Fuchs Davidescuvall és Puiu Rothal játszik.

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztittat.

— **A Palesztinahivatal közleményei.** A Palesztinahivatal folyó hó 21-től 29-ig, azaz csütörtökig, Kolozsváron nem tart hivatalos órát, mivel vezetőinek az országos konferencián kell lenniük. Azonban Marosvásárhelyen a hivatal egy tisztviselője az érdeklődőknek állandóan rendelkezésre áll és minden kérdésre felvilágosítással szolgál. A Palesztinahivatal a konferenciával kapcsolatban kiállítás rendez a Palesztinában dolgozó erdélyi zsidók életéből vett fényképekből.

— **Meghalt dr. Mezei Mór.** Budapestről jelentik: Dr. Mezei Mór ügyvéd, az országos zsidó központi iroda elnöke, volt országgyűlési képviselő, tegnap nyolcvankilenc éves korában végelgyengülésben meghalt. Dr. Mezei Mór egyike volt a magyar asszimiláns zsidóság vezéralakjainak. Az emancipációt követő években tűnt fel és azóta egészen a forradalomig élénk közéleti szerepet vitt. Rendkívül jótuallu publicista volt, akitől a lapok még az utolsó években is szívesen közöltek írásokat. Annak ellenére, hogy a zsidó politikában számos tévedése volt, adott alkalmakkor sokat segített a magyarországi zsidóság ügyén. Halálát kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja.

— **Meghalt az angol anyakirálynő.** Londontól jelentik: Az angol anyakirálynő, VII. Eduard felesége, hosszas szenvedés után meghalt. Halálára való tekintettel elhalasztották a locarnoi szerződés ratifikálásának estéjére tervezett udvari fogadtatást.

* **Házlebontási árléjtés.** A Calea Victoriei 85. sz. ház, mely áll 4 szobából, teljes lebontására és a kikerülő anyagra pályázatot hirdetünk. Ajánlatokat 1925. nov. 30-ig kérünk. Izraelita Jótékony Nőegylet, Calea Victoriei 85.

— **Halálos verekedés a Hóstatban.** Tegnap este hat órakor a Hóstat egyik mellékutcájában néhány legény összeverekedett. A verekedés hevében egyikük kést ragadott és Gyárfás Károly napszámost agyonszurta. A szerencsétlen fiatalember, miközben a mentők a klinikára akarták szállítani, óriási fájdalommal között kiszendített. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Az ötmillió-dollár-kampány Palesztináért.** Newyorkból jelentik: November 29-én ül össze Baltimórában az amerikai zsidóság Palesztina-konferenciája, amely az eddig legnagyobb kampányt fogja megindítani a palesztinai országépítés érdekében. Az amerikai zsidóság, valamint a palesztinai országépítésben résztvenni kívánó nem-cionista egyéniségek kivül, Weizmannal együtt egész sora az európai zsidóság vezéreinek fog részt venni ezen a konferencián. Az „United Palestine Funds Appeal“ keretében tartozó összes testületek egyhangulag magukévé tették a kampányra való felhívást és teljes szervezeti masinériájukat az egyesített munka szolgálatába állítják. Luis Lipsky, az amerikai zsidóság szervezete elnöke felhívást bocsátott ki, amelyben megállapítja, hogy az egyesített akciót az teszi szükségessé, hogy ebben az évben a palesztinai bevándorlást olyan számarányra kell emelni, amely messzeli feltöltse minden eddigi immigrációt. A Zsidó Nemzeti Alap birtokában lévő földterületek már csaknem teljesen be vannak telepítve, úgy, hogy az újabb földvásárlás elengedhetetlenül szükségessé vált. Mindamellett, a héber egyetem további kiépítésére, valamint a Rutenberg-művek fejlesztésére, amelyek egész Palesztinát vilamos árammal látják el, további nagy pénzügyi szükségességek. Ezeket a pénzügyi szükségességeket kell az amerikai zsidóságnak záros határidőn belül előteremteni.

— **Házasság.** Grosz Ilona Carei Mari és Ratael József Dej folyó hó 24-én délután 3 órakor tartják esküvőjüket Carei-Mariban, melyre rokonaikat, ismerőseiket ezután hívják meg.

— **Ezer lengyel tiszt tüntetése Pilsudski tábornagy mellett.** Varasból jelentik: Tegnap ezer tiszt és huszonöt tábornok jelent meg Pilsudski tábornagy lakásának ablakai alatt és lelkes tüntetést rendezett a tábornagy mellett. A tüntetés tulajdonképpen Sikorszki hadügyminiszter ellen irányult, aki a tüntető tiszteket a hadseregéből való kizárással fenyegette meg.

— **Románia új Duna-konferenciát akar.** Bukarestből jelentik: A kormány kezdeményezéséből közelebbről új Duna-konferencia ül össze, amelynek az lesz a feladata, hogy a jelenlegi Duna-bizottságnak több államra és közöttük Romániára nézve is sérelmes intézkedéseit módosítsa. A tervet, amely Romániától indult ki, az angol és francia kormány felkarolta. Románia jelenleg semmilyen összeköttetést sem tart fenn a Duna-bizottsággal ugyanannyira, hogy delegátusát is visszahívta.

— **Caruso özvegye elvált második férjétől.** Párisból jelentik: Mikor Caruso meghalt, özvegye még egy ideig Amerikában maradt s alig telt el a gyászév, férjhez ment másodszor is. Második férje Lugram kapitány volt. Most jutott nyilvánosságra, hogy a napokban törvényesen elváltak egymástól. A hírlapírók megrohanták Caruso özvegyét s megkérdezték tőle, igaz-e a válás híre? Az asszony nem tagadta s elmondotta, hogy ezennel egyedül gyermekei nevelésének akar élni. Leánya, Gloria, csodálatos énekek tehetség — mondotta Caruso özvegye — és akkik eddig hallották, mind úgy vélekednek róla, hogy atyjának tehetségét örökölte, de még sokáig nem fog fellépni a nyilvánosság előtt, mert évekig kell tanulnia.

— **Marosvásárhely új hadosztályparancsnokot kap.** Bukarestből jelentik: A hadosztályparancsnokság körében változások történtek. A brassói hadosztályparancsnokát, Mihail Jonescu tábornokot áttették a 15. divízióhoz. Stefanescu tábornok tisztiskolaparancsnok a marosvásárhelyi 20. ik hadosztály élére kerül Berbanescu helyett.

* **Kongresszusi delegátus urak figyelmébe.** Van szerencsém ezután az igen tisztelt delegátusok és vendégek b. tudomására hozni, hogy a konferencia tartama alatt, annak helyiségében a Kulturpalotában személyesen állok b. rendelkezésükre bármilyen könyvtárban és rendelkezéseket azonnali eszközökre felveszek. Ugyazintén elfogadok előfizetéseket a Dubnov-féle Zsidó Világtörténelemre, melynek második kötete épp most hagyta el a sajtót. A „Verlag“ a kedvezményes előfizetési terminust csakis december 1-ig tartja érvényben, tehát mindenki saját érdekében osekelszik, ha ezen szenzációs művet fenti határidőig előfizeti. Tisztelettel a Safruth zsidó könyvkereskedő cég tulajdonosa.

— **A kolozsvári zsidó árvagondozó műsoros estélye.** Beköszöntött a tél s az apró kis árvagyermek szétfoszlott és lerongyolt ruháskáikkal, könnyes tekintettel és siró szemekkel néznek a tél hidege elé. Kis meleg szobákra, cipőkre van szükségük, hogy beburkolhassák vézna testecskéiket. Ennek szükségességét érezve, az Erdélyi Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja megindítja akcióját, hogy meleg ruhákkal és lábbelivel lássa el az élet mostoha sorsra kényszerült gyermekeit. A kolozsvári zsidó nőegylet a napközi otthon gyermekei részére a napokban osztotta ki a gyűjtött ruházatot, de a városban még sok más száz árva van ezeken kívül és így az árvagondozó vállaira nehezedik a téli gondoskodás munkája, mert a Joint is mind jobban és jobban szünteti be támogatását és már itt van az idő, hogy az árvagondozó csak a maga erejére támaszkodhatik. Ez indította az árvagondozó lélektől áthatott vezetőségét arra, hogy előteremtse az anyagokat a téli felruházásra. Dr. Leitner Fülöp elnök vezetésével elhatározta, hogy a szükséges összeg előteremtésére nívós műsoros táncestélyt rendez, melynek előkészületeire bevonta Kolozsvár összes leányait és ifjait, úgy, hogy minden remény megvan arra, hogy az estély nívójával magasan ki fog emelkedni a szezon rendezvényei közül. A táncestély iránt már most is nagy érdeklődés nyilvánul meg, amit már a műsoron szereplő művészek neve is biztosít.

— **Megszökött a temesvári postautalványosztályának főnöke és hivatalnoknője.** Bukarestből jelentik: A postavezérgazgatóság a temesvári postától a következő feljelentés érkezett be: A temesvári postautalványosztályának főnöke, Ilescu-Dumitru kéthétrel ezelőtt levelet írt a postavezérgazgatósághoz, melyben kifejtette, hogy sürgős családi ügye miatt a családjához Targu-visteba kell utaznia és ezért egy heti szabadságot kér. A szabadságot megadták és Ilescu elutazott Temesvárról. Három nappal később az osztály Simon Zefira nevű hivatalnoknője táviratot mutatott fel, melyben halálesetre való háromnapos szabadságot kért, hogy Orsovára utazzék. Az igazgatóság ehhez is hozzájárult. Lejárt a hét és a három nap is, de sem Ilescu, sem a hivatalnoknő nem jöttek be a postára. Táviratozták a hozzátartozóikhoz és az a meglepő válasz érkezett, hogy sem Ilescu, sem Simon Zefira nem is voltak otthon. Azonnal házkutatást tartottak Ilescu lakásán, ahol levelet találtak, amelyben a főnök a legnagyobb részletességgel ad utasításokat az akták rendezését illetően. A levél, amelyet otthagytak, a postavezérgazgatóságnak szól és közli, hogy adósságai vannak, melyeket tárgyait bátyja fog kifizetni. Arról, hogy hova utazott el, nem tesz említést. A hivatalban rovacso-lást ejtettek meg, de ez nem tudott semmit sem megállapítani. A vezérgazgatóság egy bizottságot küldött ki a további vizsgálatok megajtására.

— **Öngyilkos lett egy aradi granicsárhadnagy.** Aradról jelentik: Szenzációs öngyilkosság tartja izgalomban Aradot. Athanasiu György granicsárhadnagy ma délután revolverével mellbe lökte magát és most életveszélyes sérüléssel élet és halál között lebeg a kórházban. Athanasiu György, aki egyik legszimpatikusabb egyénisége Arad társadalmának, szerelmes lett egy előkelő magyar családból származó fiatal leányba. Meg is kérte a kezét, de a szülők hallani sem akartak a házasságról és megtiltották, hogy a hadnagy a házhoz járjon. Tegnap levelet írt a leánynak, melyben megismétli kérését, egyben közölte, hogy amennyiben most is visszautasításra talál, véget vet életének. A levél fenyegető hangját nem vették komolyan, sőt még válasza sem méltatták. A hadnagy tegnap ismét levelet küldött a leánynak, amelyben arra kérte, hogy találkozzanak valahol. A levelet az édesanyja kapta kézhez és azonnal intézkedett, hogy a leány elutazzék Aradról. Tegnap délután pillanatok alatt futott szét a hír a városban, hogy a hadnagy öngyilkos lett és életveszélyes sebbel fekszik a kórházban. Athanasiu iránt városzerte nagy részvét nyilvánul meg.

— **Barbusse visszaérkezett Bukarestbe.** Bukarestből jelentik: Henry Barbusse ma Kisenevből visszaérkezett Bukarestbe. Nem véletlen, hogy közvetlen nyomában van Tatarescu miniszter is. Tatarescu elnökletével tegnap értekezlet volt Kisenevben a prefektus és sziguranca bevonásával a hadseregparancsnok jelenlétében arról, hogy létesítsenek lovascsendőrzőrezdet Beszarabiában az ellenőrzés, illetve az alambiztonság érdekében. Az értekezleten megbeszéltek még az orosz emigránsok visszatelepítésének ügyét, valamint a kémkedési szervezetek működésének megakadályozását célzó intézkedéseket is. Henry Barbusse látogatásával kapcsolatban a Keresztény Diákok Országos Szövetsége manifesztumot tett közzé, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a nemzet szuveritásának elvét a kormány feladja.

— **Massarykot polgári elnök fogja felváltani.** Prágától jelentik: Beavott körökben elterjedt hírek szerint Massaryk hétéves ciklusának lejáratával nem vállalja tovább az elnökséget. A polgári pártok már most követelik, hogy Massaryk utódját az ő soraiból válasszák meg.

— **Hétfőn tárgyalja a Tábla Lédererné bűnyűjét.** Budapestről jelentik: A Tábla hétfőn kezdi tárgyalni Léderer Gusztávné bűnyűjét. A tárgyaláson ki fogják hallgatni férjét, a halálra ítélt Léderer Gusztávot is, aki a katonai fogházban félve várja már kegyelmi kérvényének elintézését. Az „Uj Nemzedék“ értesülése szerint Horthy kormányzó a köztalálali halálos ítéletet kegyelemből golyó általi halálra változtatta, amit a táblai főtárgyalás után azonnal végre fognak hajtani.

— **Harminc újságíró kivégeztek Bulgáriában.** Szófiából jelentik: „Der Abend“ itteni tudósítójának értesülése szerint a Cankov-rezsim eddig harminc újságíró t végeztetett ki. A kivégzett újságírók között van Herz József, a „Neue Freie Presse“ tudósítója is.

* **A Kalap Király cég értesíti t. vevőközönséget,** hogy az engros árulás felhagyása miatt a legdivatosabb újdonságokból álló óriási raktárát teljesen engros árban kiárulsítja. Mindenkinnek érdeke, hogy szükségletét a Kalap Király nál mielőbb fedezze.

Nagy harisnyavásár

melyen leszállított árákkal

- Kötő t harisnya, minden színben..... Lei 25
- Flohr harisnya minden színben..... Lei 53
- Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
- Céna muszlin, minden színben..... Lei 98
- Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 125

BLATT -- Főtér 13. szám

Divatkeletükben és kötöttárunkban óriási választék.

Dr. COSMUTZA szanatóriuma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.

Klimatikus gyógyhely egészségügyi betegek számára. Diétás szanatórium cukorbeteg, ves-bajoso, közvényesek részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hatszor étkezés, állandó orvosi felügyelet. Napi ellátás 850 lej. Orthodox konyha.

KÖZGAZDASÁG

Magyarországon felszabadult a devizaforgalom

A mai napon a Magyar Nemzeti Bank mindenféle korlátozást megszüntetett

(Budapest, november 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar hivatalos lapban ma kormányrendelet jelent meg, amellyel a devizaforgalmat egész Magyarország területére felszabadították. Ezzel kapcsolatosan a Magyar Nemzeti Bank hivatalosan közli, hogy ezentúl bárkinek szabad Magyarországon külföldi fizetéseket venni, vagy eladni a Nemzeti Bank külön engedélye nélkül. Bármilyen külföldi pénzt, korona értékre szóló csekket, váltót, utalványt, takarékbetétit könyvet magyar korona értékre, vagy külföldi értékre szóló értékpapírt szabad venni és eladni; kamatosztalékszelvényt külföldre kivinni, vagy külföldi részére letétbe helyezni. Szabad továbbá külföldinek magyar korona értékre szóló hiteleket

nyújtani és bármilyen című magyar koronát külföldre kiadni.

A Nemzeti Bank közli továbbá, hogy megszűnik a külföldi fizetési eszközök vásárlásánál eddig előírt igényjogosultságot igazoló bizonyítékok betérjesztésének kötelezettsége is. Bejelenti ezenkívül, hogy a pengő érték megállapításáról szóló törvény kihirdetése révén Magyarországon új pénzalap lett megállapítva és a pengőérték stabilizálásának eddigi 346 ezer koronás merev font árfolyama megváltozik.

A magyar pengőérték stabilizálásának alapja ezután új pénzláv lesz, mely abban jut kifejezésre, hogy a nemzeti bank egy kilogram szin-aranyért 3794 pengőt vagyis 47.425 koronát fizet.

A vendégipari munkaadók közgyűlése a szesz törvényjavaslat ügyében

(Cluj-Kolozsvár, november 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közöltük már a pénzügyminiszter e napokban tett kijelentését, hogy az új szesz törvényjavaslatot rövidesen a parlament elé terjeszti. Ezzel kapcsolatban felhívta a miniszter az érdekelteket, hogy az általuk szükségesnek tartott módosítások tekintetében tegyenek előterjesztést. A szeszgyárosok ebben a kérdésben már megtették az első lépéseket és az összes szeszipari termelők bevonásával memorandumot készítenek, amelybe belefoglalják mindazokat a módosításokat, amelyeket az új szesz törvényjavaslatban a szeszipar érdekében szükségesnek tartanak.

Bukarestben a szeszkereskedők ugyancsak értekezletet tartottak a napokban, amelyen lezögezték a törvényjavaslattal szemben elfoglalt álláspontjukat és többirányú módosító javaslatot terjesztettek a pénzügyminiszter elé.

A vendégipari munkaadók Kolozsvár és környéki ipartársulata ugyancsak a készülő szesz törvénnyel kapcsolatban rendkívüli közgyűlést hívott egybe, hogy tagjaival ismertesse az új törvényjavaslatot és megvitassák azokat az előterjesztéseket, amelyeket a törvényjavaslat módosítása tekintetében szükségesnek tartanak.

A közgyűlésen a vendégipari munkaadók foglalkoznak majd a zárórendelet sérelmes pontjaival is és különösen a bodegásokra vonatkozó zárórendeleteket kívánják tisztázni. A vendégipari munkaadók közgyűlése a kereskedelmi és iparkamara tanácstermében lesz megtartva e hó 24-én, kedden délután félnyolc órai kezdettel.

Január elsején lép életbe az új vasuti tarifaemelés. Bukarestből jelentik: Több ízben foglalkoztunk már a CFR által tervezett újabb tarifaemelés kérdésével. Az emelésrel kapcsolatban többféle verzió volt forgalomban, de bizonyosat azonban nem lehetett tudni, miután maga a vezérigazgatóság ebben a kérdésben nem nyilatkozott. A kérdés ta-

nulmányozásával egyébként egy bizottság van megbízva, amely a pénzügyminiszter, valamint a közlekedésügyi miniszter ellentétes álláspontjainak figyelembevételével állítja össze a tarifa emelésére vonatkozó javaslatát. A pénzügyminiszter ugyanis határozottan ellenzi, hogy az államvasutak egy újabb generális tarifaemelésel hozzájáruljon egy általános áremelkedéshez és az a nézet, hogy a teherárak újabb csoportosításával kell a szükségesnek mutató bevétel többletet biztosítani. Ezzel szemben a közlekedésügyi miniszter a generális tarifaemelés mellett foglal állást. E kérdéssel kapcsolatosan a CFR vezérigazgatóságának egyik magas vezetőembere kijelentette, a vasuti szállítási díjtarifák emeléséről szóló hírek megfelelnek a valóságnak. A teherszállításokra vonatkozólag most készül a nomenklatura az egyes cikkek proporcionális díjemeiről. A személytarifák a jelenlegi díjak 30 százalékaival fognak emelkedni január elsejével.

Árfolyamok a budapesti értéktőzsdén. A legutóbbi tőzsdéi napon Budapesten az alábbi árfolyamok alakultak ki: Magyar Hírel 302 ezer korona. Osztrák Hírel 116, Salgó 415, Rima 103, Délisvasút 56, Államvasút 312; Kohó 206, Atlantika 75, Ganz Danubius 2010; Papíripár 24, Nasici 1445, Szlavónia 51; Országos fa —, Földhírelbank 224, Viktória-malom 398, Pesti Magyar Kereskedelmi 910, Beocsi 1110, Urikányi 1085, Láng 87; Lipták 30, Schlicht 51, Brassói 384; Zabolai 16.5; Baróti 0.2, Cukoripar 1488, Hungária mtrágya 99.5, Olasz Bank 15, Angol-Magyar 35; Leszámitoló 60, Magyar Cseh 14.75, Nova 245, Kronberger 3, Csáky 6.75, Izó 850; Viktória butor 1.1, Ofa 480, Malomsok 6; Fegyver 490 ezer korona. Irányzat kirakodó.

A minisztertanács jóváhagyta az új költségvetési tervezetet. Bukarestből jelentik: Tegnap délután 6 órakor a kormány tagjai minisztertanácsra ültek össze. A tanácskozás egyedüli tárgya az általános költségvetés volt. A bűdés lényegében megfelel az Uj Kelet által tegnap közölt adatoknak, csupán a belügyminisztérium többletét emelik fel 400 millióra, a tavalival szemben. Ez a többlet az adminisztratív választásokkal kapcsolatos költségekkel van megindokolva. A köztisztviselők részére újabb 1 milliárdot engedélyeztek s így a

fizetésemelésre jelenleg 3 milliárd lej áll rendelkezésre. Juliusban újabb 1 milliárdot és ha felesleg lesz, az év végével újabb 1 milliárdot fognak a tisztviselők között kifizetni. A költségvetés végleges összege a kiadási oldalon 28 milliárd 250 millió lej a CFR 9 és fél milliárd költségvetésén kívül.

*** Meghívó.** A vendégipari munkaadók ipartársulata f. évi november hó 24-én, kedden délután fél 4 órakor a kereskedelmi és iparkamara tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. kartársakat ezúton tisztelettel meghívjuk. Napirend: Elnöki megnyitó, italmérisi törvény, az ipartársulat átszervezése, a vasáruipari munkaszünet és záróra kérdése, javaslatok és indítványok. Cluj, 1925 november 20-án. Taffly Richard s. k., elnök. J. Lázár titkár.

Földgázfogyasztók Szindikátusa. Bukarestből jelentik: Tegnap délután az iparügyi minisztériumban a torda, medgyesi, dicsőszentmártoni és marosvásárhelyi gyárosok kiküldöttei értekezletet tartottak, hogy mint földgázfogyasztók szindikátusba tömörüljenek. Remélik, hogy szindikátusba tömörülve megvédhetik érdekeiket.

Románia bankjegyforgalma. Bukarestből jelentik: A „Banca Nationala” legújabb kimutatása szerint a jelenlegi bankjegyalomány 20 milliárd 411 millió 759,392 lej. A váltótársa jelenlegi állománya 420 millió 779,447 lej.

Magyar pénzintézetek és a pengőszámítás. Budapestről jelentik: A magyar nagybankok ma értekezletet tartottak, amelyen kimondták, hogy miután pengőértékű bankjegyek és érme még jövő év elején nem lesznek kellő mennyiségben forgalomban nem térnek át a nagybankok sem a pengőszámításra alapuló könyvelésre. Az áttérésre egy későbbi időpontban fog sor kerülni, amikor a közönség már hozzászokott ehhez a pénzgyegységhez.

Új gazdasági árucsera módszert ajánl a Népszövetség. Bocsból jelentik: A népszövetségi vezértitkárságtól ma átirat érkezett a kormányhoz, amelyben a vezértitkárság felszólítja az összes államokat, hogy a behozatali és kiviteli tilalmakat töröljék el és létesítsenek új gazdasági árucsera módszert. A népszövetségi átirat kéri, hogy hat hónap alatt az államok tegyék meg az új intézkedéseket.

Az erdélyi bankszindikátus nagyváradi ülése. Nagyváradról jelentik: Az erdélyi bankszindikátus igazgatósága tegnap délután három órakor a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok tanácstermében tartotta meg gyűlését. Az ülésen Gyárfás Elemér dr., a szindikátus elnöke elnökölt. A gyűlés nem volt nyilvános s így azon a sajtó képviselői sem vehettek részt. Az ülésről a következőket sikerült megtudnunk: Először Berivoy István titkár számolt be az augusztus 28-án megtartott ülés határozatainak végrehajtásáról. Főként adminisztrációs ügyekről volt szó. A román-magyar kereskedelmi kamara ügyére vonatkozólag a titkári referátum megemlíti, hogy a múlt ülés határozatából kifolyólag a szindikátus az UGIR-ral együtt megindította az erre vonatkozó tárgyalásokat. Az iparügyi miniszter is megadta a kamara létesítéséhez beleegyezését, amelyet az igazgatóságnak ezennel bejelentenek és így megindulhatnak a konkrét tárgyalások is. A napirend másik fontos pontját a tisztviselő nyugdíjak kérdése képezte. A titkári előterjesztés szerint különböző biztosító társaságoktól kértek be ajánlatot, melyet a plénum elé terjesztenek s

GÁRDI IMRE fényképezési műtermében

GLUJ, S. R. SAGUNA 20.

előre bejelentett felvételek késő esti órában is eszközölhetnek. Női portréit, gyermekfelvételek és nagyítások speciálisan szép kivitelben.

Lloydexpress

Hallo 8-77 Unio gőzmosó!

Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautókat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt.

Hallo 8-77

Megnyit: Erdély legmodernebb látózerüzlote!

Nagy választék szemüvegekben és orvosi műszerekben. Pollák Dani, Cluj, Str. Universitatii 1. (Egyetem-u.)

„La Carneval” — Goldstein & Co
Oradea-Mare, Bulv. Reg. Ferd. 7.

Kézimunkaanyagok

kelimfüggönyök,északi gyapju gyári áron. — Kérjen mintaküldeményt.

Mindenki saját érdekében cselekszik, ha a konferencia tartama alatt előfizeti a

DUBNOW-féle

zsido Világtörténelmet a „SAFRUTH”-nál.

ez fog dönteni az ügyben. Az iparkamarai választások lefolyására vonatkozólag az igazgatósági gyűlés örömmel konstatálta, hogy a szindikátusnak mindenütt sikerült kellő számú egyént bejuttatni tagjai közül a kamarákba. Fontos pontját képezte a gyűlésnek a külföldi egységes hitel kérdése. Az elnökség egy erre a célra kiküldött bizottság elé terjesztette a kérdést s elhatározta, hogy lépéseket tesz a felvetett program szerint a külföldön felveendő egységes bankhitel kérdésében.

TÖZSDE

November 21-én

A lejáratában 235 00, Párisban 11.40, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. Ma az ünnep miatt a forgalom mérsékelte volt. A devizák árain további szilárdulás észlelhető. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31.50—31.60, Prága 6.60—6.70, Budapest 317—310, Páris 8.90—9.10, Zürich 42.00—42.50, Newyork 222.00—226.00, London 1080—1090, Milánó 9.10—9.20.

Zürich. Zárlat: Berlin 128.50, Amsterdam 208.65, Newyork 518.75, London 2518.50, Páris 2040.00, Milánó 2075.00, Prága 1537.50, Budapest 72.70, Belgrád 917.50, Bukarest 235.00—235.00, Varsó 65.50, Bécs 73.12.

Bukarest. Devizák: A hivatalos ünnep miatt hiányzanak.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, német márká 51.50, leva 1.56, török líra 124, font sterling 1080, francia frank 9.25, svájci frank 42.00, olasz líra 8.85, drachma 2.95, dinár 890, dollár 222.00, lengyel forint 32.00, osztrák schilling 32.00, magyar korona 31.00, cseh korona 6.45, belga frank —, holland forint —.

Veszék egész lakberendezéseket perzsaszőnyeg, zongorát, ékszírt, Stornberg, Oradea-M., Balv. Regele Ferdinand. 14.

Zsoldos tanintézet
Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mel ett készít elő középiskolai magánvizságra, **érettségire** vidéki tanulókat is.
Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

SPORT

A bajnokság kilencedik fordulója

CFR pálya: Haggibbor—Universitatea, KMTE—KAC. Sétatéri pálya: Victoria—Husos, RMS—CFR

Az őszi bajnoki forduló bajnoki mérkőzéseit befejezéshez közelednek immár, nemcsak a sorolás szerint, hanem a hideg, szabadtéri sportoknak már meg nem felelő időjárás következtében is. Ma délután az utolsóelőtti komplett forduló kerül lebonyolításra és a forduló mérkőzéseinek kimenetele után már több, mint valószínűen el fog dönteni az őszi forduló elsőségének kérdése is. A nap legnagyobb érdekfűzőt kiváltó mérkőzését — értesüléstünk szerint — mégis kolozsvári bíró fogja levezetni, mert az eredetileg felkért Danciu temesvári bíró táviratilag lemondotta a mérkőzést. Az RMS—CFR mérkőzés a vasutasok, a KAC—KMTE a piros fehérek valószínű győzelmével fog végződni, míg a Victoria—Husosok találkozásából a jelek szerint a Victoria fog győztesként kikérülni.

Kérjen mindenütt

Pierre

borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legökölteesebb gyártmány. Garantált minőség. 1800

Üzletáthelyezés.

JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17. (Wesselényi-utca) Szörmék, bundák iegolcsóbban beszerezhető

Mutatvány árak!

- I. a. yipju kalapok .. Lei 160-tól
- Divatoyakkendők 35 től
- I-a paha gall r 17-től
- I-a Bovavádó 135 t l
- I-a fehér ing, raysé elével 215 től
- I-a szines ing, óva minta 2 g-llelrel, kézelővel .. 250-től

Nyulszőr kalapok: Habig, Gyu its és a többi legelsőrendű márkák rendkívül olcsó áron kerülnek elaru itásra.

Ugyanezen árak a fióküzletemben **RECORD**-ban, Piata Unirii 17 sz. is érvényesek.

Nagy karácsonyi vásár.
Kalap király

cég

Piata Unirii 24.

Az engros árulás végleges felhagyása miatt

óriási kalap, fehérenemű és nyakkendő raktárából mélyen leszállított áron nagy karácsonyi vásárt rendez. Az összes árú engros árban lesznek árusítva.

butort, zongorát
Marosvásárhelyre és térségébe
SZÉKELY és RÉTI
BUDÁLYVÉRSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortzomái, szitalosok használatkészségükkel legolcsóbban itt szerezhetők be

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piata Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען
עצמיתת אללערלייא ועלכווארען
פאמטשפאקעטע ווערען פראמטש פער נאכנאמע
עפעקטוארט. פריידקראמט אונד דער אויף פערלאנגען.

Salétromsó
(Natronsalpéter). Majoranna, Corlander.
Keserű só. Igmándi, Ferencz József
Keserű víz kapható nagyobb mennyiségben
LÉB Fivéreknel,
Cluj. — Telefon 471.

Telefon 419

Erdély legrégebb és legmegbízhatóbb
zongora raktára
Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Kárpitos kellékek
Atrik I-a, Gradlik, Viaszosvászon, Gurtnik, Spárgák, Hessian
BOSKOVICS JÓZSEF CLUJ
szék és ponyva kölcsönzési és eladási üzlete
Strada Regina Maria 15 sz. Telefonszám: 910.

A Tordai Sörgyár Rt. különleges gyártmánya, a

Lux Sör

a létező legjobb sörkülönlegesség, forgalomba került és minden jobb helyiségben kapható.

APRÓHIRDETÉSEK

Igazságtól és méltóságtól egyaránt megfosztott, vasatagabb betűve 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej. Aláírókérésűeknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetéseket a HÍRKEZELŐSÉG fogadja el.**

Benőszilve i. arba, kereskedésbe 41 éves izraelita magántisztviselő. Szerény élettársat keres. Leveleket „Solid” jellegre a kiadóba kér. 151

Intelligens izr. urilány ajánkozik uriházhoz, hol ellátna egy háziasszony minden munkáját és gyermekek felügyeletét. Megkereséseket „Kitűnő munkaadó” jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

Nyomdák I

Prima bécsi **hengoranyag** és pótanyag, kilója 160 lej.

Kapható a „Fraternitas” nyomdában, Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

Magánjáró öntvényeket nyersen és megmunkálva szállít Frieirich Testvérek gépgyára, Timisoara. 1819

Beton cserép és téglagyártásához való gépek több ezer lemezzel, üzemi képes, jó állapotban, teljes felszereléssel eladó. Cím a kiadóban.

Portálos moderna üzlethelyiség, Cluj 1 gőrgalmasabb utcájában, olcsón azonnal átadó. Értekezni Diamantstein ruházlet, Cluj, főpostával szemben. 246

VULCÁN-ban (Zsilvölgye) főutcán, átalát gyeiben, legforgalmasabb helyen levő kis fűszerüzletemet férjem bevonása miatt átadnám berendezéssel együtt. Érdeklődni megbízottomnál, Dávidovics, terménykereskedő, Vulcan Jud. Honfőrdar, vagy nálam „Kiadó” címe, Illa, Jud. Hunedoara.

60 HP

teherautó, 10 tonnás, pótkocsival, olcsón eladó. Cím a kiadóban.

HUNWALD

Cluj, Str. Vladuta (volt Széchenyi) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tápkör-gyár. Táblaúveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafon-osorozása 1007

Zongora, pianino új vagy használt kapható. Hangolást, javítást, szállítást eszközöl Triska, Str. Sarguna 14 9977

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

OPERA ROMÁNA.

Programul săptămănal.

Vasárnap: (Matine) „P. gliacci si divertiment de talata.

Hétfő: „Regina din Saba”.

Szerda, nov. 25: „Trubadurul”.

Péntek: „Traviata” (Violetta szerepében Lipkowska Lidia, mint vendég)

Vasárnap: „Faust” (Margareta szerepében Lipkowska Lidia, mint vendég)

Hétfő: Szünet.

Szerda, dec. 2: „Le jongleur de Notre Dame”.

(Premier)

Péntek: „M. Butterfly” (Cio Cio-San szerepében Lipkowska Lidia, mint vendég)

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Orlow. Örösi erőfeszítéssel, példátlan áldozatkészséggel készül a színház az Orlovi bemutatására. A legöregebb színházi ha ittek sem emlékeznek olyan sikerre, amint az Orlow Bécsben, Berlinben, Budapesten aratott. Bécsben volt van már az 500 ik előadás. Valódi jazz-bandet is szerződttet a színház, ami bizonyára külön attrakció lesz a külföldi mintára felvonásokban az előcsarnokban fogja játszani az Orlovi legnépszerűbb számait. A meglepetések ezerszora várja a közönséget. — Hogy a költségeknek egy kis hányadát viseza tudja a színház keresni, az első öt előadás alkalmával a helyárak igen mérsékelt-n emel-s lesznek. A pénz tár egyelőre az Orlow első hat előadására árusítja a jegyeket.

Kiurina Berta hangversenye. Rendkívüli művészi szenzációt hirtet a műsor csütörtök estére. Mozart, Schubert, Pfitzner, Strauss Richard, Bizet, Strauss János műveiből állította össze a nagy énekessé ez esti programját. A zongorakísérete a híres Glattauer Alfréd, bécsi tanár látja el. A helyek árait föl kellett emelni, de ezek a helyárak még egynegyedét sem teszik ki azoknak a helyáraknak, melyek mellett a művész Budapest, Bécsben énekelni szokott.

Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. 2 és fél órákor: Tangókirálynő. (Lengyel Irén, László Andor, Ihász Aladár)

felléptével Leszállított helyárakkal. Sorozatszám 118.)

Vasárnap d. u. 6-kor: Tajfun. (Poor Lili, Janovics Jenő fellépésével. Leszállított helyárakkal. Sorozatszám 119.)

Vasárnap este 8 és háromnegyed órákor: A madarász. (Operett repris Neményi Lili, László Andor fellépésével Napi bérlet 41. szám. A. Sorozatszám 120)

Hétfő: Dilly. (Részben új szereposztással. Neményi Lili, Ihász Aladár, Déry Jenő fellépésével. Bérletszűnetben. Sorozatsz. 121.)

Kedd: Fraskita (Operett, Karácsonyi, László, Ihász-szal. Bérletszűnet. Sorozat 122)

Szerda: A cárnő (Poor Lilivel. Bérletszűnetben. Sorozat 123)

Csütörtök! Kiurina Bertának, a bécsi állami operaház prindonnájának egész estét betöltő hangversenye. (Felemelt helyárakkal. Bérletszűnetben. Sorozat 124. Hangverseny kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: Három grácia (Operett, Neményi Lili, Ihász Aladár. Napi bérlet 42 sz. B. Sorozat 125)

Szombat d. u. az O low előkészületei miatt délutáni előadás nincs.

Szombat este 8 órákor: O low (Operett újdonság, előzőr. Lengyel Irénnel, Neményi Lilivel, László Andorral, Ihász Aladárral, Leővey Leóval. Mérsékelt-n emelt helyárakkal. Premierbérlet 20 szám. Sorozat 126)

Vasárnap d. u. 4-kor: Orlow (Esti rendez. helyárakkal. Lengyel Irén, Neményi, László, Ihász és Leőveyvel. Sorozat 127)

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a színes french ing csak 260 lej

Selyem elejű ingek, legfinomabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Gladys

cipőkrémmel drágább van,
de jobb nincs.

Sokkal olcsóbbak és finomabbak az importált francia és angol áruknál az

M. M. Konzervgyár, Timisoara

M. M. befőttei

M. M. jamei

M. M. gyümölcs- és vegyesizel

melyek minden nagyobb csemege üzletben kaphatók.

Lloyd 8962

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.

késsel, műköszörűs, műszerész, mekelező telep.

חלפים וינר איממער
אים לאנער

Figyelem! Radio-amatőrök!

Ne vásároljon addig, amíg meg nem hallgatta a

Radio Technica

készülékeit, amelyeknél a legjobb anyag s a legjobb technika kezeskedik a legjobb sikerről. —

Radio Technica vezetőség és gyár: Brasov (Brassó) Vasút-utca 39. Telefon 58.

Igazi élvezetet csak úgy szerezhet magának a világ minden részéből érkező hírek, hangversenyek, előadások hallgatásával, ha tulajdonképpen a Radio Technicától szerzi be 3-5 éves készülékek minden alkatrészével és felszereléssel kaphatók. A vevők számára az antenna-erőedélyt a gyár megszerzi és minden speciális kiadását a legelőnyösebben teljesíti.

Exp. Tárgu-M. Dacla, Str. Eminescu 7.